

Områdets navn

Langtjernbrenna

Referansedata

Fylke: Buskerud

Kommune: Ringerike

Registrant: Ragnhild Heimstad og Marthe Røgeberg

Dato feltreg: 11.07.2011

Kartblad: 1815-2

UTM sentralpunkt: Ø 0250732 N 6667463

Vegetasjonssone: Mellomboreal sone

Areal: 425 daa.

Høyde over havet: 575-655 moh.

Naturverdi: Regionalt verdifullt **

Friluftsverdi: Skog 3,75, landskap 1,45 og opplevelse 10.

Sammendrag

Området ligger i Ringerike kommune, Buskerud, nord på det høyereliggende massivet mellom Heggelivatna i vest, Flåtan i nord, Langlivatnet i øst og bilveien ved Gopletjern i sør. I nord grenser området mot Oppkuven naturreservat. Verneforslaget utgjøres av to høydeparti, Langtjernbrenna og Brennåsen, med ei bekkekløft i mellom. Brennåsen er en av de høyeste kollene i området med sine 654 moh., og herfra er det god utsikt mot resten av Krokskogen. Berggrunnen i området består av fattige bergarter (basalt, latitt og breksjer), noe som gjenspeiles i nysomme vegetasjonstyper. Blåbærgranskog dominerer med røsslyng-blokkbærskog i furuskogen. Det er rikere innslag av lågurt- og høgstaudekog. Myrområdene er fattig-intermediære.

Det er mye gammel granskog i området, det meste konsentrert langs Brennåsens sørøstlige og østlige side, ned i dalsøkket mellom Brennåsen og Langtjernbrenna og litt opp den vestlige sida av Langtjernbrenna. Her er det mye død ved i alle nedbrytningsstadier. Furu vokser tilknyttet myrarealene og de grunnlendte partiene. Særlig sør og øst for Brennåsen står det store og grove furutrær.

Det er utskilt et kjerneområde (Langtjernbrenna bekkekløft) med spesielt grov og gammel granskog og mye død ved. Her er det registrert flere nær truede lav- og sopparter tilknyttet død ved, samt en liten bestand huldrestry (EN).

Samlet verdi for hele området er vurdert til regionalt verdifullt (**). Området scorer lavt på arrondering, rike vegetasjonstyper og gamle lauvtrær og høyt på artsmangfold særlig knyttet til forekomsten av to EN-arter: lappkjuke og huldrestry. Langtjernbrenna representerer sammenhengende gammelskog under naturlig dynamikk, samt de prioriterte skogtypene *Boreal naturskog*, *særlig granskog rik på død ved og Bekkekløfter*. Arealet av gammelskog og de prioriterte skogtypene er imidlertid lite, og området oppfyller dermed i mindre grad mangler knyttet til skogvernet. Lokalteteten ligger imidlertid inntil Oppkuven naturreservat som har svært store biologiske kvaliteter og Langtjernbrenna vil være et viktig supplement til dette området. Dersom området sees i sammenheng med Oppkuvenreservatet, vil det trolig kunne oppnå 3 stjerner.

Feltarbeidet

Området ble befart 11.7.20

11. Overskyet oppholdsvær. Området anses tilfredsstillende dekket.

Utselgelse av området.

Området er foreslått av Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA 2011) som "Brannåsen-Langtjernbrenna". Begrunnelsen er at det er en del av massivet rundt Oppkuven naturreservat og at området har bevart uberørt front mot sørøst, sør og sørvest. Videre heter det bl.a. at området har variert gammelskog, variasjon i terreng, er lett tilgjengelig og har vid utsikt.

Friluftsverdier

Området er tilgjengelig fra bommet skogsbilvei fra Lyse i Sørkedalen (ca. 9 km) og videre 1,5 km opp Kjagdalen. Undersøkellesområdet ligger da vest for Kjagdalen. I Kjagdalen ender bilveien ved grensa til Oppkuven naturreservat og fortsetter som sti inn til Store Oppkuvann nord for verneforslaget, der man kan gå videre langs merka stier på begge sider av vannet opp til toppen av Oppkuven. Det går ingen merkede sommerstier inn til området fra Kjagdalen, men dersom man følger nedre del av

åskammen på nordsiden, kommer man inn til løypekrysset nord for Langtjernbrenna og kan gå opp til Brennåsen herfra.

En traktorvei går opp østsiden av Langtjernbrenna og opp til en hogstflate.

Nærområdene utenfor verneforslaget er svært mye brukt om vinteren. Hovedløypa mellom Skansebakken-Store Oppkuvann-Heggelia-Løvli går på skogvegen vest for Langtjernbrenna og brukes av et stort antall mennesker. Ved løypekrysset nord for Gopletjern, går det en spormaskinkjørt løype vestover som følger skogsvegen til Søndre Heggelivatn. Denne er også svært mye brukt. Scooterløypa like nord for Langtjernbrenna går via Langtjern ned til Vakersetra og Nordre Heggelivatn. Denne er også mye brukt.

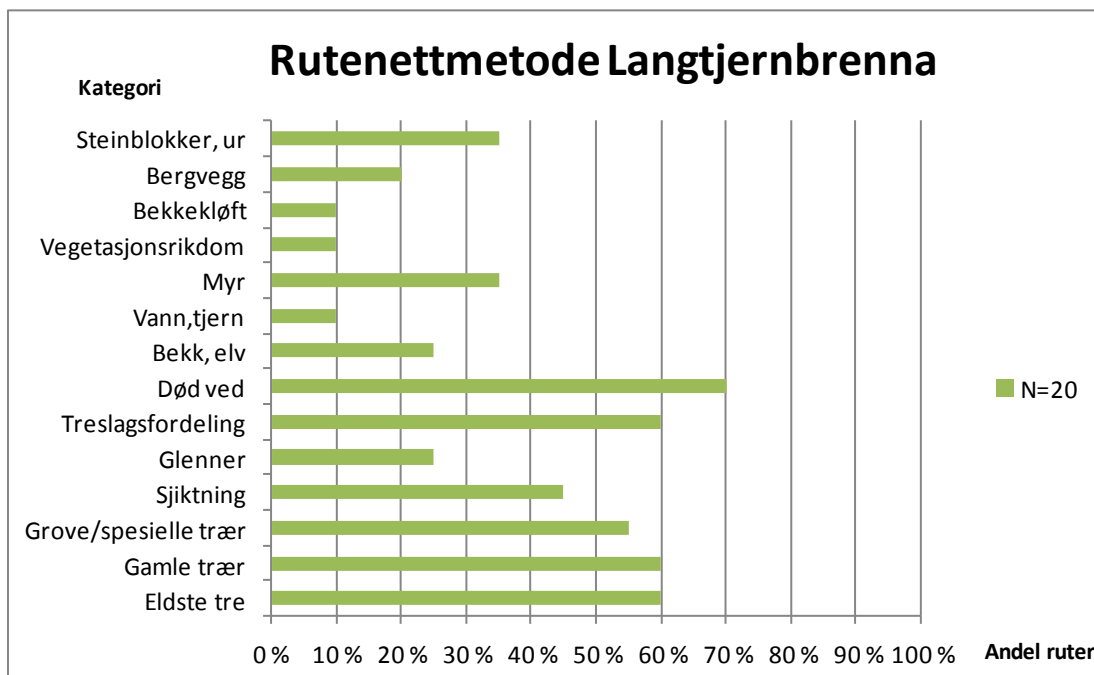
Det går ei rødmerka skiløype tvers gjennom verneforslaget fra Langtjern i nord, gjennom det nord-sørorienterte dalsøkket mellom Langtjernbrenna og Brennåsen og sydover til skogsbilvegen nord for Gopletjern. Denne er trolig lite brukt. Skiløypa er stedvis vanskelig å følge til fots i barmarksesongen, da den krysser flere myrpartier.

Brennåsen er 654 m høy, og fra toppen har man god utsikt sørvestover mot Søndre Heggelivann. Det er ingen merka sti opp til toppen av Brennåsen. Fra toppen av Langtjernbrenna (ca. kote 520) er det begrenset utsikt vestover mot hogstflate.

Generelt er området potensielt svært friluftsvennlig med skiløypetrasé på vinteren og bommede bilveier tett opptil på barmarksesongen. Det er mulig å sykle fra Skansebakken så langt veien går i nordlig retning, og derfra gå videre til Oppkuvenområdet, alternativt følge veien vestover mot Søndre Heggelivatn. Terrenget er variert og kupert, med åpne myrer, høye koller med utsikt, tett gammel granskog og innslag av furuskog med storvokste eksemplarer.

Verdisetting etter rutenettmetoden

20 ruter er undersøkt. Området scorer høyt på skogelementer (3,75), middels på landskapselementer (1,45) og middels på opplevelselementer (10). Hele 70 % av rutene scorer på død ved og 60 % av rutene inneholder gamle trær og eldste tre 100 % eldre enn grensen for hogstklasse V (se metodekapittel). Om lag halvparten av rutene slår ut på grove eller spesielle trær og treslagfordeling (60 %) fordelt mellom gran (dominans) og furu. Skogen er tett (lav score på glenner) og sjiktet i 45 % av rutene.

Figuren viser hvor stor andel av kriteriesettene skogelementer og landskapselementer som er oppfylt innenfor 10 daa ruter i undersøkelsesområdet. N = 20.

Når det gjelder landskapselementer er det utslag på myr og steinblokker/ur i 35 % av rutene. Det forekommer bekkekløfter og bergvegger (hhv. 20 og 10 %), og noe vann og bekker (hhv. 10 og 25 %). Vegetasjonen er fattig, men det er et visst innslag av furumyrskog og gransumpskog.

Opplevelsesdimensjonen gir størst utslag på kategori vegetasjonstyper og topografi. Området har variert terreng, med både åsrygger, lisider og dalbunner, og selv om én vegetasjonstype dominerer, er det innslag av flere rikere typer. Kartlagte viktige naturtyper utgjør om lag 17 % av totalarealet og det er ikke registrert noen kulturminner i området.

Verneforslaget scorer dårlig på kategori landemerker på grunn av få merka stier og stikryss samt få utkikspunkt som er mye brukt.

Naturverdier

Tidligere undersøkelser

Det finnes noen gamle belegg fra 1940-tallet på rødlistet skjegglav. Kort trollskjegg, spikeskjegg og gubbeskjegg (alle nær truet) er registrert ved Langtjernbekken sør for Oppkuven. I tillegg oppgir Erlend Rolstad at han har funnet huldrestry og lappkjuke (begge sterkt truet) i området (pers. medd. Rolstad, E.)

Det er ingen tidligere registreringer av kjerneområder innenfor undersøkelsesområdet. Verneforslaget grenser imidlertid til Oppkuven naturreservat i nord som er et kjerneområde med svært viktig gammel granskog.

Det er ikke registrert MIS-områder innenfor verneforslaget.

Beliggenhet

Området ligger i Ringerike kommune, Buskerud, nord på det høyereliggende massivet mellom Heggelivatna i vest, Flåtán i nord, Langlivatnet i øst og bilveien ved Gopletjern i sør. I nord grenser undersøkelsesområdet mot Oppkuven naturreservat.

Naturgrunnlag

Topografi

Området utgjøres av to høydeparti; Langtjernbrenna og Brennåsen med ei nord-sørorientert bekkekløft i mellom. Laveste punkt er bekkekløfta mellom åsene på ca kote 500 og Brennåsen med høyeste punkt på kote 654 i vest og Langtjernbrenna med høyeste punkt på ca kote 520 i øst. Brennåsen er en av de høyeste kollene i området, og her er det god utsikt særlig vestover mot Heggelivatna og resten av Krokskogen. Både Brennåsen og Langtjernbrenna har særlig bratte kanter mot vest, sør og øst og slakere terreng i nord.

Foreslått verneområde grenser mot Oppkuven naturreservat i nord, og er arrondert etter tidligere hogst langs østsida. Vernegrensa følger den bratte kanten på Brennåsen i sørvest og arronderes videre på øst og nordøstsida mot flater med ungsog.

Området inneholder noen små myrpartier, men de største myrene i området ligger utenfor foreslått vernegrense. Det er ingen vann eller tjern inne i undersøkelsesområdet.

Geologi

Området grenser til en forkastning og består av eruptive og sedimentære bergarter med basalt, latitt og breksjer (www.ngu.no).

Vegetasjonsgeografi

Mellomboreal vegetasjonssone. O1 – svakt oseanisk seksjon. (Moen 1999).

Vegetasjon og treslagsfordeling

Størsteparten av området består av gammel naturskog av gran med innslag av bjørk og rogn. Granskogen er totalt dominert av blåbærskogutforming, men er stedvis rikere med småbregne- og lågurtskog. I bekkekløfta mellom Langtjernbrenna og Brennåsen er vegetasjonen av fattig sumpskogtype med teppe av grantorvmose og stri kråkefot. I næringsrike sig er det innslag av høgstauder som tyrihjem og mjødurt. På ryggen av Langtjernbrenna og nord for Langtjernbrenna vokser furuskog. Her går vegetasjonen mer over i røsslyng-blokkebærmark og bærlyngtypen. Også innslag av furu i tilknytning til myrarealene sør på Brennåsen og vest for Brennåsen. Myrene i området er stort sett fattige, med en noe mer intermediær forekomst nord for Brennåsen med mye flekkmariland.

Av treslag er gran dominerende i liene og i bekkekløftpartier. På de høyereliggende partiene er det også stort sett gran, men på Langtjernbrenna er jordsmonnet grunnere, og her står mye furu. Tiurbeitede furutrær og krokete furutrær forekommer særlig på sørsiden av Brennåsen og nord for Langtjernbrenna. Lauvtreinnslaget er sparsomt, og bjørk og rogn finnes bare spredt i området.

Karakteristiske trekk ved karplantefloraen

Blåbærgranskog med smyle, gullris, etasjemose og furumose dominerer. På de rikere områdene finner man blanksigd, linnea, maiblom, hengeving, fugletelg og tepperot. I gransumpskogen står storbjørnemose, stri kråkefot og skogsnelle med hvitveis, myrfiol, molte og høgstauder som tyrihjelmskjold og mjødukt på de rikere utformingene. På de tørreste rabbene står røsslyng og tyttebær med gråmoser og lavdekke på blokk.

Skogstruktur, påvirkning

Det er mye gammel granskog i området, det meste konsentrert langs Brennåsens sørøstlige og østlige side, ned i dalsøkket mellom Brennåsen og Langtjernbrenna og litt opp den vestlige sida av Langtjernbrenna. Skogen i disse områdene preges av død ved – både læger og gadder – i alle nedbrytningstadier. Trærne er jevnt gamle (jfr. rutenettmetoden der om lag halvparten av rutene har trær som kvalifiserer som 100 % eldre enn grensen for hogstklasse V) og med læger i dimensjoner over 30 cm. Dominerende treslag her er gran, med noe småvokst bjørk og rogn. Det ble ikke observert mye læger av lauvtrær. Det var til dels mye skjegglav i grantrærne. Skogen er tett og noe flersjiktet.

På myrpartiene vokser furu langs kanten og til dels på koller på myra. Langs ryggen på Langtjernbrenna vokser også furu på de grunnlendte partiene. Særlig sør og øst for Brennåsen står det store (>50 cm i brysthøydiameter) furutrær med grov bark og spesielle utforminger. Noen av dem er beitepåvirket mens andre er krokete og har toppbrekk.

Området grenser mot hogstflate og/eller ungskog langs den østlige delen av verneforslaget. Det er også noen ferske stubber inne i verneforslaget, særlig i den nordøstlige delen. På vestsiden av undersøkelsesområdet er det også et parti med ungskog langs vernegrensa.

Det er ingen hytter innenfor foreslått verneområde. Skogsbilvei går helt inn til området i Kjagdalen og passerer verneområdet ca 300 m fra vernegrensa i sør og ca 600 m mot øst. En rødmerka skiløype passerer gjennom området, men ellers er det ingen merkede stier.

Endring i naturtyper

Det er ikke registrert noen naturtyper i undersøkelsesområdet fra før. Etter befaring i 2011 ble det angitt et kjerneområde med bekkekløft og gammel barskog innenfor verneforslaget.

Artsmangfold

Av rødlistede arter er huldrestry (sterkt truet) registrert i nordre del av området (pers. medd. Rolstad, E.), men denne ble ikke gjenfunnet i 2011. Det antas at arten fremdeles forekommer i området – antagelig i lokaliteten tilknyttet bekkekløfta mellom Langtjernbrenna og Brennåsen - som går i retning sør fra grensa til Oppkuven naturreservat. Noen meget gamle belegg av gubbeskjegg, kort trollskjegg og sprikeskjegg (alle nær truet) er registrert innenfor undersøkelsesområdet i 1942 og 1948. Gubbeskjegg ble gjenfunnet i 2011 og fins i til dels store mengder på gran, særlig i bekkekløfta mellom Langtjernbrenna og Brennåsen og i skogen på østsida av Brennåsen. Sterkt truet lappkjuke er registrert i den sørlige delen av området (pers. medd. Rolstad, E.), og Langtjernbrenna utgjør, i følge Rolstad, sammen med Oppkuven og Slottet, et belte hvor lappkjuke er utbredt.

Det er gode bestander av storfugl i området og nord for Langtjernsbrenna er det et felt med gamle beitefuruer. Reir av flaggspett ble observert i Brennåsens østskråning.

Kjerneområder

Nummerering henviser til kartet. Lokaliteten er undersøkt av Sweco Norge AS i 2011.

1. Langtjernbrenna bekkekløft

Naturtype: Bekkekløft og gammel barskog

BM verdi: B

Areal: 52 daa

UTM: Ø: 0250692 N: 6667383

Hoh: 590-620 m

Området består av ei bekkekløft mellom Langtjernbrenna og Brennåsen og tilgrenser Oppkuven naturreservat i nord. Bekkekløfta er nord-sørorientert med tett gammel barskog som også dekker lisdene i øst og vest. Barskogen er grov og er dominert av gran med innslag av småvokst bjørk og

rogn. Det ligger mye blokk og ur med mose- og lavpåvekst i dalsøkket. Området er dominert av fattig – fuktig blåbærskog-vegetasjonstype med småbregneskog i lisidene. Granskogen i bunnen av bekkekløfta er preget av sumpskog med teppe av grantorvmose og stri kråkefot samt mye flekkmarhand, myrflol, soleiehov. Innslag av høgstauder som tyrihjel og mjødur. Terrenget er ulendt i lisidene øst og vest for bekkekløfta og bekken som renner gjennom kløfta er ikke større enn at man lett skritter over. Det er mye skjegglav på både levende og døde grantrær i kløfta og på østsiden av Brennåsen, og det fins gamle belegg av nær truet gubbeskjegg, kort trollskjegg og sprikskjegg nord i lokaliteten (registrert av Rui, H i 1942 og 1948). En liten bestand huldresty er også påvist nord i lokaliteten (pers. medd. Rolstad, E.). En god del læger forekommer i tilknytning til bekkekløfta, men særlig i skogen på Brennåsens østre side. Ei rødmerka skiløype går gjennom bekkekløfta. Det bør unngås hogst og inngrep i lokaliteten og i tilknytning til randsonene til lokaliteten.

Tabell: Artsfunn fra Langtjernbrenna. (1= Langtjernbrenna bekkekløft)

Norsk navn	Vit. navn	Rødlistestatus	Antall lokaliteter	Kilde	Funnet
Huldresty	<i>Usnea longissima</i>	EN	1	Rolstad, E.	Nord i området, antagelig i 1
Lappkjuke	<i>Amylocystin lapponica</i>	EN	1	Rolstad, E.	Sørlig del av området
Gubbeskjegg	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT	1	Rui, H. 1942 (artsbestemt av Timdal, E.1994)	1
Kort trollskjegg	<i>Pseudographis pinicola</i>	NT	1	Rui, H. 1942 (artsbestemt av Timdal, E.1994)	1
Sprikskjegg	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT	1	Rui, H. 1948 (artsbestemt av Timdal, E. 1994)	1

Avgrensning og arrondering

Forslag til vernegrense er trukket langs gjenværende gammel skog. I nord grenser undersøkelsesområdet mot Oppkuven naturreservats sørlige grense. Langs østsiden og nordvestsiden av verneforslaget er avgrensningen arrondert etter hogstflater og ungsog. I sørvest følger avgrensningen Brennåsens bratte lside. Det er ikke gjort noen endringer på Fylkesmannens verneforslag.

Vurdering og verdisetting

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Langtjernbrenna. Ingen stjerner (0) betyr at verdien av kriteriet er fraværende eller ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisetting i metodekap.

Navn	Urørthet	Størrelse	Topograf. variasjon	Vegetasjon. variasjon	Arrondering	Arts-mangfold	Rike - veg typer	Død ved mengde	Død ved kontinuitet	Treslagsfordeling	Gamle lauvtrær	Gamle bartrær	Samlet verdi
Hele området	**	**	**	**	*	***	*	**	**	**	*	**	**
1. Langtjernbrenna	**	*	**	**	***	**	**	**/***	**/***	*	*	***	**/***

Samlet verdi for hele området er vurdert til regionalt verdifullt (**). Området scorer lavt på arrondering, rike vegetasjonstyper og gamle lauvtrær, men høyt på artsmangfold særlig knyttet til forekomsten av to EN-arter: lappkjuke og huldresty. Majoriteten av kategoriene er gitt to stjerner.

Langtjernbrenna representerer sammenhengende gammelskog under naturlig dynamikk, samt de prioriterte skogtypene *Boreal naturskog*, særlig *granskog rik på død ved* og *Bekkekløfter* (Framstad et al. 2002 og 2003). Arealet av gammelskog og de prioriterte skogtypene er imidlertid lite, og området oppfyller dermed i mindre grad mangler knyttet til skogvernet (Framstad et al. 2003). Lokaliteten ligger imidlertid inntil Oppkuven naturreservat som har svært store biologiske kvaliteter og Langtjernbrenna

vil være et viktig supplement til dette området. Dersom området sees i sammenheng med Oppkuvenreservatet, vil det trolig kunne oppnå 3 stjerner.

Referanser

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H.H. og Brandrud, T.E. 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. NINA Fagrapport 54:147 s.

Framstad, E. Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H.H. og Brandrud, T.E. 2003. liste over prioriterte mangler ved skogvernet. NINA Oppdragsmelding 769: 9s.

Moen, A. 1999. National Atlas of Norway: Vegetation. Norwegian Mapping Authority, 1999.

NOA. 2011. Verneplan II for Eventyrskoger.

Nettadresser

www.artsdatabanken.no

www.naturbase.no

www.ngu.no

www.skogoglandskap.no

www.riksantikvaren.no

Personlige meddelelser

Rolstad, Erlend.

Bilder fra området

Skiløype krysser området, mot Oppkuvvann i sør og Vakerseter i nord
(Foto: Ragnhild Heimstad, Sweco Norge AS)

Avgrensing mot hogstflate i øst mot Kjagdalen
(Foto: Ragnhild Heimstad, Sweco Norge AS)

Rødmerka skiløype over Langtjernbrenna i gammel granskog
(Foto: Ragnhild Heimstad, Sweco Norge AS).

Krokkfuru på Langtjernbrenna (Foto: Ragnhild Heimstad, Sweco Norge AS)

Utsikt mot ungskog fra toppen av Langtjernbrenna og østover
(Foto: Ragnhild Heimstad, Sweco Norge AS)

Bekkekløft mellom Langtjernbrenna og Brennåsen
(Foto: Ragnhild Heimstad, Sweco Norge AS)

e

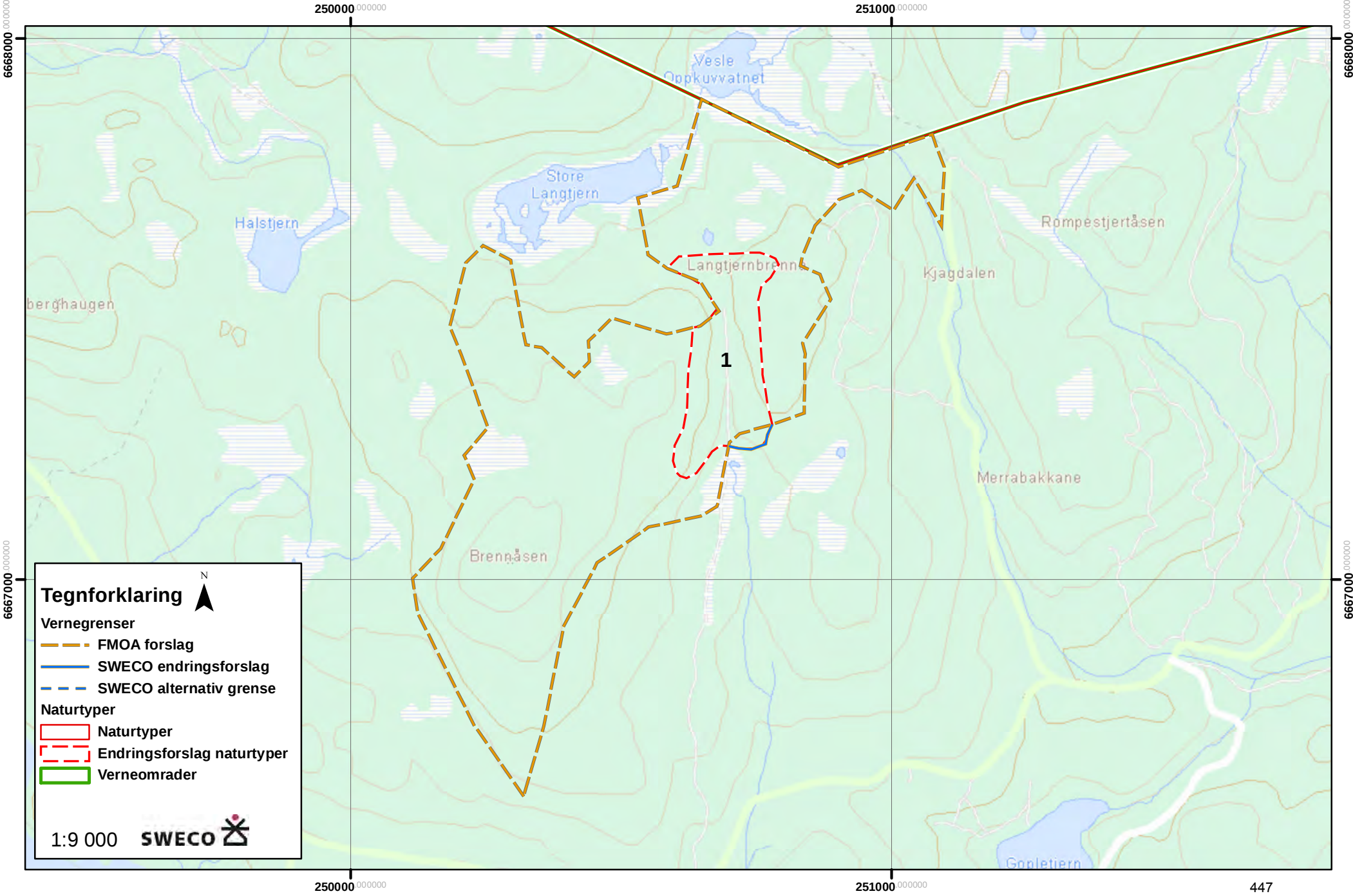
Utsikt fra Brennåsen mot Søndre Heggelivann
(Foto: Ragnhild Heimstad, Sweco Norge AS).

Læger av gran sør på Brennåsen (Foto: Ragnhild Heimstad, Sweco Norge AS).

Langtjernbrenna

Areal 425daa Naturverdi **

Tegnforklaring

Vernegrenser

- FMOA forslag
- SWECO endringsforslag
- SWECO alternativ grense

Naturtyper

- Naturtyper
- Endringsforslag naturtyper
- Verneområder

1:9 000

250000 000000

251000 000000

447